Προγραμματισμός σε C - Αλφαριθμητικά

Ιωάννης Γ. Τσούλος

Τμήμα Πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

2023

Περίληψη

Ορισμός

- Οι μεταβλητές χαρακτήρα χρησιμοποιούνται για να δηλώσουν ένα γράμμα όπως είναι πχ το A, το # κτλ.
- Ο τύπος που χρησιμοποιείται για τέτοιες μεταβλητές είναι ο τύπος **char**.
- Μια μεταβλητή **char** καταλαμβάνει ακριβώς 1 byte στην μνήμη του υπολογιστή.

Ανάγνωση χαρακτήρα

```
# include <stdio.h>
int main()
{
 char a = 'a';
 char b = '1';
 printf("Enter␣char␣variable\n");
 scanf("%c",&b);
 printf("You␣have␣entered␣%c\n",b);
 return 0;
}
```

Ανάγνωση χαρακτήρα με scanf

- Για την ανάγνωση χαρακτήρα με scanf απαιτείται ο προσδιοριστής c.
- Μετά από κάθε είσοδο θα πρέπει ο χρήστης να πατήσει το ENTER
- Δεν είναι βολικός αυτός ο τρόπος εισόδου, ειδικά όταν θα πρέπει να δωθούν συνεχόμενοι χαρακτήρες.
- Μια επιπλέον συνάρτηση που μπορεί να χρησιμοποιηθεί προκειμένου να γίνει ανάγνωση χαρακτήρων είναι η συνάρτηση getchar().
- Η συνάρτηση αυτή διαβάζει ένα γράμμα από την καθιερωμένη είσοδο και το επιστρέφει.

Ανάγνωση χαρακτήρα με getchar()

```
# include <stdio.h>
int main()
{
        char ch;
        int charcount =0;
        while((ch=getchar())!='\n')
        {
                charcount++;
        }
        printf("Total Chars in line: %d \n",
      charcount);
        return 0;
}
```

Ανάγνωση χαρακτήρα με getchar()

- Στο προηγούμενο παράδειγμα αυτό γίνεται ανάγνωση από την καθιερωμένη είσοδο μέχρι ο χρήστης να εισάγει την αλλαγή γραμμής.
- Σε κάθε επανάληψη ο μετρητής charcount αυξάνεται κατά 1.
- Στο τέλος γίνεται εμφάνιση του πλήθους των χαρακτήρων της γραμμής.

Παράδειγμα εμφάνισης γραμμάτων και ASCII κωδικών.

```
# include <stdio.h>
int main()
{
        char letter;
        int code;
        char nextLetter;
        int nextCode;
        letter='A';
        code=letter;
        nextLetter=letter+1;
        nextCode=nextLetter;
        printf("To␣proto␣gramma␣%c␣\n",letter);
        printf("O␣protos␣kodikos␣%d␣\n",code);
        printf("To␣deutero␣gramma␣%c␣\n",nextLetter);
        printf("O␣epomenos␣kodikos␣%d\n",nextCode);
        return 0;
}
```

Εμφάνιση γραμμάτων και ASCII κωδικών

- Παρόλο που το όνομα του τύπου είναι **char**, τέτοιες μεταβλητές μπορούν να χρησιμοποιηθούν και για αναπαράσταση ακέραιων αριθμών.
- Στο προηγούμενο παράδειγμα βλέπουμε πως οι μεταβλητές τύπου char μπορούν να χρησιμοποιηθούν και σαν ακέραιοι αριθμοί με προσθέσεις, αναθέσεις κτλ.
- Επιπλέον οι κωδικοί 65 και 66 που εμφανίζοναι για τα γράμματα A και B είναι οι αντίστοιχοι κωδικοί αυτών των γραμμάτων στον πίνακα ASCII.

Μετατροπή μικρών γραμμάτων σε κεφαλαία

```
# include <stdio.h>
int main()
{
        char letter,uppercase;
        do{
          printf("Doste gramma # gia termatismo \n");
          scanf("%c",&letter);
          if(letter>='a' && letter<='z'){
          uppercase=letter-('a'-'A');//32
          printf("Kefalaio gramma %c\n",uppercase);
          }
        else
          printf("Eidiko gramma %c\n",letter);
        }while(letter!='#');
        return 0;
}
```

Μετατροπή γραμμάτων σε κεφαλαία

- Στον πίνακα ASCII τα κεφαλαία γράμματα βρίσκονται πριν από τα μικρά στις θέσεις 65..89.
- Τα μικρά γράμματα βρίσκονται μετά την θέση 97.
- Επιπλέον τα γράμματα είναι συνεχόμενα, που σημαίνει πως για παράδειγμα το B βρίσκεται μετά το γράμμα A. Στον προηγούμενο αλγόριθμο εκμεταλλευόμαστε αυτήν την κατάσταση και γίνεται μετατροπή κάθε μικρού γράμματος στο αντίστοιχο κεφαλαίο.
- Η ανάγνωση των γραμμάτων γίνεται επαναληπτικά και σταματά με την είσοδο του ειδικού γράμματος #.
- Μπορούμε να κάνουμε έλεγχο για το διάστημα ενός γράμματος με χρήση απλά των λογικών τελεστών, μιας και οι μεταβλητές χαρακτήρα είναι και ακέραιες τιμές.

Συναρτήσεις του ctype.h

Συνάρτηση	Σημασία
int isalnum(int x);	Αληθές αν το x είναι γράμμα ή ψηφίο.
int isalpha(int x);	Αληθές, αν το x είναι γράμμα.
int iscntrl(int x);	Αληθές, αν το x είναι χαρακτήρας ελέγχου.
int isdigit(int x);	Αληθές, αν το x ειναι αριθμητικό σύμβολο.
int islower(int x);	Αληθές, αν το x είναι μικρό λατινικό γράμμα.
int isprint(int x);	Αληθές, αν το x είναι εκτυπώσιμο
int ispunct(int x);	Αληθές, αν το x είναι σημείο στίξης.
int isspace(int x);	Αληθές, αν το x είναι κενό.
int isupper(int x);	Αληθές, αν το x είναι κεφαλαίο
int isxdigit(int x);	Αληθές, αν το x είναι δεκαεξαδικός αριθμός
int tolower(int x);	Επιστρέφει το αντίστοιχο πεζό
int toupper(int x);	Επιστρέφει το αντίστοιχο κεφαλαίο

Παράδειγμα χρήσης συναρτήσεων από το ctype.h

```
# include <stdio.h>
# include <ctype.h>
int main()
{
        char ch;
        int charcount =0,digitcount =0,
         lowercount =0;
        while((ch=getchar())!='\n')  {
                charcount++;
                if(isdigit(ch)) digitcount++;
                if(islower(ch)) lowercount++;
        }
        printf("Total Chars in line: %d \n",charcount);
        printf("Digits: %d\n",digitcount);
        printf("Lower letters: %d\n",lowercount);
        return 0;
}
```

Εισαγωγικά στοιχεία για αλφαριθμητικά

- Βάζοντας πολλά γράμματα μαζί σε έναν πίνακα δημιουργείται ένα αλφαριθμητικό για την αναπαράσταση λέξεων και προτάσεων.
- Ο προγραμματιστής πρέπει να ξέρει που βρίσκεται το τέλος ενός αλφαριθμητικού μέσα σε έναν πίνακα.
- Αυτό γίνεται με την χρήση του ειδικού χαρακτήρα '\0' για τον καθορισμό του τέλους.
- Προσοχή πρέπει να δοθεί στο γεγονός πως αυτός ο χαρακτήρας (NULL) δεν είναι το '0' αλλά το γράμμα που βρίσκεται στην θέση 0 του πίνακα ASCII, το οποίο είναι μη εκτυπώσιμο.

Εισαγωγή γραμμάτων σε αλφαριθμητικό με διαδοχικές αναθέσεις

```
# include <stdio.h>
int main()
{
        char X[10];
        X[0]='A';
        X[1]='R';
        X[2]='T';
        X[3]='A';
        X[4]='\0';
        printf("X is %s\n",X);
        return 0;
}
```

Εισαγωγή στοιχείων αλφαριθμητικού με διαδοχικές αναθέσεις

- Για την εμφάνιση του αλφαριθμητικού με την χρήση της συνάρτησης printf() χρησιμοποιείται ο προσδιοριστής %s.
- Αν και το αλφαριθμητικό έχει δηλωθεί να έχει 10 στοιχεία, στην πραγματικότητα σε αυτό γίνεται εισαγωγή 4 γραμμάτων (A,R,T,A) και του ειδικού χαρακτήρα τερματισμού στο τέλος των γραμμάτων. Στις υπόλοιπες 5 θέσεις δεν γίνεται κάποια εισαγωγή.
- Επομένος ο πίνακας X έχει τα ακόλουθα περιεχόμενα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ	A	R	T	A	\0					
ΘΕΣΗ	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Αρχικοποιήσεις αλφαριθμητικών με αναθέσεις

```
# include <stdio.h>
int main()
{
 char word1[10]="Simple";
 char word2[]="Another";
 printf("Entered␣Strings␣%s␣%s␣\n",word1,word2);
 return 0;
}
```

Αρχικοποιήσεις αλφαριθμητικών με αναθέσεις

- Στο προηγούμενο παράδειγμα παρουσιάζονται δύο εναλλακτικοί τρόποι με τους οποίους μπορεί κανείς να γεμίσει ένα αλφαριθμητικό.
- Στην πρώτη περίπτωση ο χρήστης δηλώνει έναν πίνακα γραμμάτων με 10 θέσεις και σε αυτόν γίνεται εισαγωγή 6 γραμμάτων και του χαρακτήρα τερματισμού.
- Στην δεύτερη περίπτωση, αφήνοντας κενή την διάσταση του πίνακα, το μέγεθος προσδιορίζεται δυναμικά από τον μεταγλωττιστή.
- Στην δεύτερη περίπτωση ο πίνακας θα έχει χωρητικότητα $7+1 = 8$ θέσεων.

Εισαγωγή αλφαριθμητικών

- Να κάνει εισαγωγή τα γράμματα του αλφαριθμητικού ένα προς ένα. Φυσικά αυτός ο τρόπος είναι αρκετά απλός αλλά δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί παρά μόνον σε μικρά αλφαριθμητικά και θα πρέπει ο προγραμματιστής να μεριμνήσει ώστε να εισάγει τον χαρακτήρα τερματισμού στο τέλος του αλφαριθμητικού.
- Να κάνει χρήση της συνάρτησης scanf() με τον προσδιοριστή %s.
- Να κάνει χρήση της συνάρτησης gets().

Εισαγωγή αλφαριθμητικού με χρήση του scanf

```
# include <stdio.h>

int main()
{
        char X[100];
        printf("Enter␣X␣\n");
        scanf("%s",X);
        printf("X␣=␣%s\n",X);
        return 0;
}
```

Εισαγωγή αλφαριθμητικών με χρήση της scanf

- Στο προηγούμενο παράδειγμα, βλέπουμε πως η εισαγωγή αλφαριθμητικών γίνεται με τον προσδιοριστή %s αλλά χωρίς τον χαρακτήρα διεύθυνσης.
- Δηλαδή η σωστή έκφραση είναι scanf("%s",X) και όχι scanf("%s",&X).
- Ωστόσο η scanf() μπορεί να διαβάσει μόνον αλφαριθμητικά μιας λέξής και όχι προτάσεις.
- Αν για παράδειγμα σε αυτό το πρόγραμμα δώσουμε την πρόταση TODAY IS MONDAY, ακόμα και αν αυτή η πρόταση χωράει στις 99 διαθέσιμες θέσεις του πίνακα X, τελικά μόνο η λέξη TODAY θα αποθηκευτεί και θα εμφανιστεί στην οθόνη.
- Το πρόβλημα μπορεί να λυθεί με την χρήση της gets().

Χρήση της gets() για ανάγνωση αλφαριθμητικών

```
# include <stdio.h>

int main()
{
        char X[100];
        printf("Enter␣x␣\n");
        gets(X);
        printf("X␣=␣%s\n",X);
        return 0;
}
```

Εύρεση μήκους αλφαριθμητικού

- Σε πολλές περιπτώσεις χρειάζεται ο προγραμματιστής να γνωρίζει πόσα σύμβολα υπάρχουν σε ένα αλφαριθμητικό το οποίο είναι διαφορετικό από την διάσταση του πίνακα.
- Για παράδειγμα ο πίνακας char X[10] και περιεχόμενο "TODAY", έχει διάσταση 10 σαν πίνακας αλλά σαν αλφαριθμητικό έχει μήκος όσο και η λέξη TODAY, δηλαδή 5.
- Στην πράξη η γλώσσα κάνει την ακόλουθη αποθήκευση

ΣΥΜΒΟΛΟ:	T	O	D	A	Y	\0				
ΘΕΣΗ:	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9

Η συνάρτηση mystrlen

```
# include <stdio.h>
int mystrlen(char x[]){
        int count=0;
        while(x[count]!='\0') count++;
        return count;
}
int main(){
        char x[100];int len;
        printf("Doste␣mia␣frasi\n");
        gets(x);len=mystrlen(x);
        printf("To␣mikos␣einai␣%d␣\n",len);
        return 0;
}
```

Η συνάρτηση mystrlen

- Στην συνάρτηση mystrlen(char x[]) ο μετρητής count χρησιμοποιείται για να μετρήσουμε θέσεις μέχρι να βρεθεί ο χαρακτήρας τερματισμού.
- Η συνάρτηση επιστρέφει αυτήν το πλήθος.
- Υπάρχει έτοιμη συνάρτηση στην βιβλιοθήκη string.h που κάνει την ίδια ακριβώς λειτουργία με το όνομα strlen().

Παράδειγμα χρήσης της συναρτήσεως strlen()

```
# include <stdio.h>
# include <string.h>
int main()
{
        char X[100];
        int len;
        printf("Enter␣X␣\n");
        gets(X);
        printf("X␣=␣%s\n",X);
        len = strlen(X);
        printf("length␣=␣%d␣\n",len);
        return 0;
}
```

Αντιγραφή αλφαριθμητικού σε άλλο

- Μιας και τα αλφαριθμητικά είναι πίνακες δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί η απευθείς ανάθεση προκειμένου να αναθέσουμε ένα αλφαριθμητικό σε ένα άλλο.
- Ένας τρόπος επίλυσης του θέματος θα ήταν η αντιγραφή ενός αλφαριθμητικού σε άλλο στοιχείο προς στοιχείο.
- Στην βιβλιοθήκη string.h υπάρχει η συνάρτηση strcpy() για αυτόν τον σκοπό.

Παράδειγμα χρήσης της συναρτήσεως strcpy()

```
# include <string.h>
# include <stdio.h>

int main()
{
        char x1[100],x2[100];
        printf("Doste␣mia␣lexi␣\n");
        scanf("%s",x1);
        strcpy(x2,x1);
        printf("x1:␣%s␣x2:␣%s\n",x1,x2);
        strcpy(x1,"This␣is␣a␣test␣");
        printf("x1:␣%s␣x2:␣%s␣\n",x1,x2);
        return 0;
}
```

Συνένωση αλφαριθμητικών

- Μια πολύ συχνή περίπτωση χρήσης αλφαριθμητικών είναι η συνένωση αλφαριθμητικών.
- Για παράδειγμα αν X="ΚΑΛΗ" και Υ="ΜΕΡΑ", τότε η συνένωσή τους παράγει το αλφαριθμητικό "ΚΑΛΗΜΕΡΑ".
- Στην βιβλιοθήκη string.h η συνάρτηση που χρησιμοποιείται για αυτό τον λόγο είναι η strcat(x,y).
- Η συνάρτηση αυτή συνενώνει το x με το y και το αποτέλεσμα μπαίνει στο αλφαριθμητικό x.
- Φυσικά ο προγραμματιστής πρέπει να έχει δώσει αρκετό χώρο στον πίνακα x, ώστε να χωρέσουν και τα δύο αλφαριθμητικά σε αυτόν.

Μια προτεινόμενη εκδοχή συνάρτησης για την συνένωση αλφαριθμητικών

```
void concat(char z[],char x[],char y[])
{
 int count=0;
  int i;
 for(i=0;i<strlen(x);i++) z[count++]=x[i];
 for(i=0;i<strlen(y);i++) z[count++]=y[i];
 z[count]='\0';
}
```

Σύγκριση αλφαριθμητικών

- Δεν μπορεί να γίνει απευθείας σύγκριση μεταξύ αλφαριθμητικών τιμών, καθώς πρόκειται για πίνακες.
- Για την λεξικογραφική σύγκριση αλφαριθμητικών τιμών η βιβλιοθήκη string.h παρέχει την συνάρτηση strcmp(x,y) η οποία έχει την ακόλουθη επιστροφή τιμών:

$$\text{strcmp(x,y)} = \begin{cases} > 0 & x > y \\ 0 & x = y \\ < 0 & x < y \end{cases}$$

Επαναληπτική είσοδος δύο ονομάτων μέχρι να γίνει ταύτιση

```
# include <stdio.h>
# include <string.h>
int main()
{
        char X[10],Y[10];
        do{
        printf("Enter x\n");
         gets(X);
         printf("Enter y\n");
         gets(Y);
        }while(strcmp(X,Y)!=0);
        return 0;
}
```

Η συνάρτηση sscanf()

- Η συνάρτηση sscanf() μπορεί να χρησιμοποιηθεί για ανάγνωση δεδομένων όχι από το πληκτρολόγιο αλλά από ένα αλφαριθμητικό.
- Στην ανάγνωση χρησιμοποιούνται οι ίδιο προσδιοριστές όπως και στην περίπτωση της scanf().

Ανάγνωση ημερομηνίας από αλφαριθμητικό με χρήση της sscanf()

```c
#include <stdio.h>
#include <string.h>
int main()
{
 char info[100];
 int day,month,year;
 strcpy(info,"Day:10 Month:8 Year:2021");
 sscanf(info,"Day:%d Month:%d Year:%d",
    &day,&month,&year);
 printf("Current date: %d/%d/%d\n",
   day,month,year);
 return 0;
}
```

Η συνάρτηση sprintf()

- Όπως υπάρχει η συνάρτηση sscanf() με την οποία γίνεται ανάγνωση δεδομένων από αλφαριθμητικό, υπάρχει και η συνάρτηση sprintf() με την οποία η εκτύπωση δεδομένων γίνεται σε αλφαριθμητικό και όχι στην καθιερωμένη έξοδο.
- Χρησιμοποιούνται οι ίδιοι προσδιοριστές όπως και στην printf().
- Σε πολλές περιπτώσεις πληροφορία αποτυπώνεται πρώτα σε αλφαριθμητικό (άρα στην μνήμη) και στην συνέχεια αυτή η πληροφορία γράφεται στην οθόνη ή σε αρχεία για μεγαλύτερη ταχύτητα.

Εκτύπωση πίνακα σε αλφαριθμητικό

```c
#include <stdio.h>
#include <string.h>
int main()
{
 char info[200];
 int x[5]={10,20,30,40,50};
 int i;
 strcpy(info,"");
 for(i=0;i<5;i++)
  sprintf(info,"%sx[%d]=%d\n",info,i,x[i]);
 printf(info);
  return 0;
}
```

Διαχωρισμός στοιχείων με την strtok()

- Μια ακόμα συνάρτηση που χρησιμοποιείται ειδικά σε κατασκευή μεταφραστών είναι η συνάρτηση strtok().
- Η συνάρτηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον διαχωρισμό ενός αλφαριθμητικού σε τμήματα με βάση κάποιο αλφαριθμητικό διαχωρισμού.
- Την πρώτη φορά που θα κληθεί δέχεται σαν όρισμα το αλφαριθμητικό από το οποίο θα γίνει εξαγωγή της πληροφορίας καθώς και το αλφαριθμητικό διαχωρισμού.
- Σε κάθε επόμενη κλήση στην θέση του πρώτου ορίσματος μπαίνει ο δείκτης NULL.
- Η συνάρτηση θα επιστρέψει NULL όταν τελειώσει με την διαδικασία διαχωρισμού.

Παράδειγμα χρήσεως της strtok()

```
# include <stdio.h>
# include <string.h>
int main()
{
 char str[80] = "info␣-␣separated␣-␣by␣-␣char";
 char s[2] = "-";
 char *token;
 token = strtok(str, s);
 while( token != NULL )
 {
  printf( "␣%s\n", token );
  token = strtok(NULL, s);
  }
  return 0;
}
```

Σύνοψη

- Μεταβλητές χαρακτήρα
- Αλφαριθμητικά σε μορφή πίνακα
- Συναρτήσεις αλφαριθμητικών